

הקץ לדילול הידני?

● ● ●
הפחתת ההתמיינות לשנה העוקבת – טיפולי ג'יברלין בריכוז נמוך של 25 ח"מ במהלך תקופת ההתמיינות (ש.פ. + 60 יום = שלב התקשות הגלעין) בזני אמצע העונה: "סנואו קווין" ו"קווין ג'יאנט" ובזני סוף העונה: "סקארלט סנואו" ו-RC-338 הפחיתו את ההתמיינות לפריחה, צמצמו את מספר הפרחים לעץ בשנה העוקבת, הקטינו לחצי את זמן הדילול הידני הנדרש, ובסופו של דבר הביאו להגדלה ניכרת של הפרי. מעקב דו שנתי (2004 – 2006) הראה שהשפעת טיפולי הג'יברלין הינה רק על ההתמיינות לשנה העוקבת ולא מעבר לכך. ב-2006 ניתן ריסוס חצי מסחרי עם מפוח בזן "קווין ג'יאנט". תוצאות הקטיפ ב-2007 שוב הוכיחו את יעילותו הגבוהה של הג'יברלין. בדיקות איכות הפרי בקטיפ ולאחר אחסון הצביעו על שיפור ניכר באיכות בעקבות טיפולי GA לקווין-ג'יאנט באותם מועדים וריכוזים.

2. קטילת פקעי פריחה – טיפול אלזודף בריכוז של 1% כשישה שבועות לפני האנתזיס או אף כשבועיים לפני אנתזיס (בשלב של תפחת פקעים) פגע בחלק מהפרחים של הזן סנו-קווין והפחית את היבול הכללי לעץ, תוך שיפור ניכר ומובהק בהתפלגות הגדלים של הפרי. בנוסף הופחת באופן ניכר זמן הדילול הידני של העצים המטופלים בהשוואה לביקורת. מניסוי הקדמי שנעשה בשנת 2004 למדנו כי לא היתה כל השפעה על הפריחה החוזרת (2005). ריסוס חצי מסחרי עם מפוח שניתן לזן "סנואו קווין" שוב הוכיח את יעילות הטיפול באלזודף 1% שניתן כשבועיים לפני אנתזיס. תכשירים אחרים שנבדקו, כמו למשל חנקת אשלגן וארמוטין בשילובים ובריכוזים שונים, לא היו יעילים כלל.

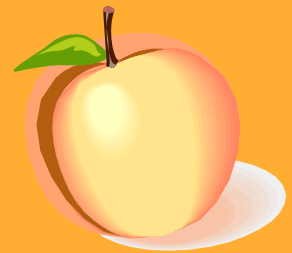
3. דילול פרחים – טיפול במשטח דילואט בריכוזים נמוכים (0.25%-0.5%) ובתחילת פריחה (30%-50%) נמצאו כיעילים מאוד להשמדת פרחים, בזנים סנו-קווין, קווין ג'יאנט RC-338 ובאפרסק סקארלט סנו. כתוצאה מכך התקבלה ירידה ביבול הכללי לעץ, אך השתפרה מאוד התפלגות הגדלים של הפרי. הטיפולים הטובים נתנו פי 3 עד 4 יותר יבול של פרי גדול. תכשירים אחרים היו פחות יעילים או לא יעילים כלל. השפעת הדילואט היא לשנת הריסוס בלבד.

פיתוח עולמי של דר' רפי שטרן ממו"פ צפון, עשוי לשים קץ לדילול הידני באפרסק ובנקטרינה, אשר מייקר מאוד את הוצאות הגידול, תוך שימוש בחומרים הגורמים לדילול הפרי ולשיפור ניכר בגודלו.

אחת הבעיות המרכזיות ברווחיות ענף האפרסק והנקטרינה בארץ, אשר מגדילה מאוד את הוצאות הייצור ובולמת את הפריצה לייצוא, הינה הצורך בדילול ידני כדי להגדיל את הפרי. קבלת פירות קטנים מידי נובעת בין השאר מתכונה גנטית של מין זה המאפשרת לו לחנוט פירות גם לאחר האבקה עצמית. כתוצאה מכך מתקבל מספר גבוה של פירות לעץ המשפיע בסופו של דבר על גודל הפרי הבודד. כדי להתמודד עם בעיית גודל הפרי מבצעים במטעים דילול ידני, אלא שעלותו גבוהה ביותר. כדי להפחית את ההוצאות הרבות בדילול שמקטינות מאוד את רווחיות הגידול, נערכו בשנים האחרונות ניסיונות דילול שונים היכולים להשפיע על הקטנת ההתמיינות לפקעי פריחה, על קטילת פקעי הפרי שכבר נוצרו וכן על צריבת הפרחים והחנטים הקטנים. ניסיונות אלה כללו שימוש במוסטי צמיחה, חומרים מייבשים, משטחים, דשנים, מעכבי פוטוסינתזה וחומרים רעילים שונים. בשנים האחרונות אף נוסה במעבדתו של פרופ' שוסיוב ברחובות הטיפול באנזים RNase המעכב נביטת נחשונים. עד היום אף אחת מקבוצות החומרים הנ"ל לא נכנסה ליישום מסחרי במטעים, בעיקר עקב חוסר אחידות ועקביות בתוצאות, אך גם כתוצאה מהשוני ביעילות היישום, בזנים ובאתרי הגידול השונים.

הקושי בפיתוח שיטה לדילול משביע רצון באפרסק ובנקטרינה נובע מגורמים שונים כגון פוריות שופעת, פריחה ממושכת המחייבת טיפולים חוזרים, רגישות לא אחידה של פקעים, פרחים וחנטים וכן מתגובה בלתי צפויה בתנאי אקלים וסביבה משתנים.

המחקר המוצג כאן אמור לבחון את ההיפותזה של הגדלת הפרי על ידי טכניקות דילול שונות, אשר יחליפו את השיטה הידנית שעלותה הגבוהה מפחיתה מאוד את כדאיות הגידול. מהלך עבודתנו מצאנו מספר פתרונות אפשריים לבעיה.

חשוב לזכור
הממצאים בדו"ח זה הינם תוצאות ניסויים, ואינם מהווים המלצות לחקלאים.

עורך ראשי
דר' דוד כהן
עריכה ועיצוב
זמיר עשור
מערכת

אלקנה בן ישר, מנשה כהן, שלומי כפיר, איריס אדרי.

כתובת המערכת
בית מיג"ל, א.ת. דרומי
קרית שמונה
מרכז מידע:

mop-zafon.org.il

דואר אלקטרוני
iris@migal.co.il